

<https://doi.org/10.70728/c.series.ped.v08.i09.118>

UDK: 372.881.111.1

SAMR MODELI ASOSIDA INGLIZ TILINI O‘QITISHDA RAQAMLI VOSITALARDAN FOYDALANISHNING O‘QUVCHILARNING OG‘ZAKI NUTQ (SPEAKING) KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHGA TA’SIRI

Djurayeva Xurshida Jamoldinovna

Oltiariq tumani 2 umumiy o‘rta ta’lim maktabi.

Ingliz tili fani o‘qituvchisi

xdjurayeva81@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition) modeli asosida ingliz tili darslarida raqamli vositalardan foydalanishning umumta’lim maktabi o‘quvchilarining og‘zaki nutq (speaking) ko‘nikmalarini rivojlantirishga ta’siri o‘rganilgan. Tadqiqot 12 hafta davomida kvazi-eksperimental dizaynda o‘tkazilib, 10-sinfning 60 nafar o‘quvchisi eksperimental ($n = 30$) va nazorat ($n = 30$) guruhlariga ajratildi. Eksperimental guruhda o‘quv faoliyati SAMR darajalari bo‘yicha bosqichma-bosqich loyihalashtirilgan raqamli vositalar (Quizlet, ELSA Speak, Flip, Padlet, virtual almashinuv, sun'iy intellektga asoslangan suhbatdosh) yordamida tashkil etildi. Natijalar eksperimental guruhda og‘zaki nutq ballari nazorat guruhiga nisbatan sezilarli yuqori ekanini ko‘rsatdi ($M = 18,9$ va $M = 15,1$; $t(58) = 5,76$; $p < 0,001$; Cohen $d = 1,49$). Maqola ingliz tili o‘qituvchilari, metodistlar va ta’lim texnologiyalari bo‘yicha tadqiqotchilar uchun mo‘ljallangan.

Kalit so‘zlar: SAMR modeli, raqamli vositalar, ingliz tili, og‘zaki nutq, speaking, kommunikativ kompetensiya, kvazi-eksperiment.

ВЛИЯНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ СРЕДСТВ НА ОСНОВЕ МОДЕЛИ SAMR В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ НА РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ УСТНОЙ РЕЧИ (SPEAKING) УЧАЩИХСЯ

Аннотация. В статье исследуется влияние использования цифровых инструментов на развитие навыков устной речи (speaking) у школьников при обучении английскому языку на основе модели SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition). Исследование проводилось в течение 12 недель в квазиэкспериментальном дизайне: 60 учащихся 10-х классов были разделены на экспериментальную ($n = 30$) и контрольную ($n = 30$) группы. В экспериментальной группе учебная деятельность строилась с помощью цифровых инструментов (Quizlet, ELSA Speak, Flip, Padlet, виртуальный обмен, ИИ-собеседник), последовательно спроектированных по уровням SAMR. Результаты показали статистически значимое преимущество экспериментальной

группы ($M = 18,9$ против $M = 15,1$; $t(58) = 5,76$; $p < 0,001$; $d = 1,49$). Статья предназначена для учителей английского языка, методистов и исследователей в области образовательных технологий.

Ключевые слова: модель SAMR, цифровые инструменты, английский язык, устная речь, говорение, коммуникативная компетенция, квазиэксперимент.

THE IMPACT OF USING DIGITAL TOOLS BASED ON THE SAMR MODEL IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING ON THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' SPEAKING SKILLS

Abstract. This article examines the effect of using digital tools, structured according to the SAMR model (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition), on secondary school students' speaking skills in English language teaching. A 12-week quasi-experimental study was conducted with 60 tenth-grade students divided into an experimental group ($n = 30$) and a control group ($n = 30$). In the experimental group, speaking activities were designed progressively across the SAMR levels using Quizlet, ELSA Speak, Flip, Padlet, virtual exchange and an AI-based conversation partner. The results revealed a statistically significant advantage for the experimental group ($M = 18.9$ vs. $M = 15.1$; $t(58) = 5.76$; $p < .001$; Cohen's $d = 1.49$). The article is intended for English teachers, methodologists and researchers in educational technology.

Keywords: SAMR model, digital tools, English language teaching, speaking skills, communicative competence, quasi-experiment.

KIRISH. Globallashuv sharoitida ingliz tili xalqaro muloqot, ilm-fan va kasbiy faoliyat tili sifatidagi o‘rnini mustahkamlab bormoqda. O‘zbekistonda chet tillarini o‘qitish tizimini takomillashtirishga qaratilgan me‘yoriy-huquqiy hujjatlar [1, 2] o‘quvchilarda til bilimini emas, balki erkin muloqot qila olish kompetensiyasini shakllantirishni asosiy maqsad qilib belgilaydi. Shunga qaramay, amaliyotda og‘zaki nutq ko‘nikmasi o‘quvchilar uchun eng murakkab yo‘nalish bo‘lib qolmoqda: sinfdagi o‘quvchilar sonining ko‘pligi, har bir o‘quvchiga to‘g‘ri keladigan gapirish vaqtining cheklanganligi hamda sinfdan tashqarida ingliz tili muhitining yetishmasligi bunga sabab bo‘ladi [3].

Kompyuter yordamida til o‘qitish (CALL) an‘anasi bir necha o‘n yillik tarixga ega bo‘lib, u bixevioristik mashqlardan kommunikativ va integrativ yondashuvlarga qadar rivojlandi [4]. So‘nggi yillarda mobil ilovalar, video platformalar va sun‘iy intellektga asoslangan vositalar o‘quvchiga sinfdan tashqarida ham til amaliyoti imkonini bermoqda [5, 6]. Biroq texnologiyaning mavjudligi o‘z-o‘zidan o‘quv natijasini kafolatlamaydi: hal qiluvchi omil — vosita qanday pedagogik maqsadda va qanday topshiriq ichida qo‘llanilishidir. Texnologiya integratsiyasi sifatini tahlil qilish va rejalashtirish uchun R. Puentedura tomonidan taklif etilgan SAMR modeli keng qo‘llaniladi [7, 8]. Model texnologiyaning o‘quv faoliyatiga ta‘sirini to‘rt darajada tavsiflaydi: **almashtirish** (Substitution) — texnologiya an‘anaviy vositani funksional o‘zgarishsiz almashtiradi; **kuchaytirish** (Augmentation) — almashtirish bilan birga funksional yaxshilanish yuz beradi; **modifikatsiya** (Modification) — topshiriq texnologiya yordamida sezilarli qayta loyihalalanadi; **qayta belgilash** (Redefinition) —

texnologiyasiz amalga oshirib bo‘lmaydigan yangi topshiriqlar paydo bo‘ladi. Dastlabki ikki daraja «takomillashtirish», keyingi ikkisi esa «transformatsiya» deb ataladi. Shu bilan birga, Hamilton va hammualliflari modelning pog‘onali ierarxiyasi ortiqcha soddalashtirilganini, uning mustahkam o‘quv-nazariy asosi yo‘qligini va model tashxis vositasi emas, balki o‘qituvchining refleksiv qurolidir, deb ta’kidlaydi [9]. Shu sababli SAMR darajalarining o‘quv natijalariga ta’sirini empirik tekshirish dolzarb vazifa bo‘lib qolmoqda.

Og‘zaki nutq ko‘nikmasi — bu ma’noni real vaqtda shakllantirish, so‘z va grammatik shakllarni tanlash hamda talaffuzni nazorat qilishni talab qiladigan murakkab jarayon [10, 11]. Nazariy jihatdan uni rivojlantirishda uchta g‘oya muhim: Swainning «ishlab chiqarilgan nutq» (output) gipotezasi — o‘quvchi gapirish orqali tildagi bo‘shliqlarni anglaydi [12]; Longning o‘zaro ta’sir (interaction) gipotezasi — ma’noni kelishish jarayoni tilni o‘zlashtirishga yordam beradi [13]; hamda Vygotskiyning yaqin rivojlanish zonasi — o‘quvchi o‘qituvchi yoki tengdoshi yordamida yuqoriroq darajaga erishadi [14]. Raqamli vositalar aynan shu mexanizmlarni kengaytirishi mumkin: yozib olish va qayta yozish gapirish imkoniyatini oshiradi, virtual almashinuv haqiqiy muloqot muhitini yaratadi, ilovalardagi darhol qaytar aloqa esa tayanch (scaffolding) vazifasini bajaradi.

Ushbu yo‘nalishda tadqiqotlar ko‘p bo‘lsa-da, SAMR darajalari bo‘yicha tuzilgan raqamli faoliyat tizimining o‘quvchilar og‘zaki nutqiga ta’sirini umumta’lim maktabi sharoitida eksperimental tarzda o‘rgangan ishlar yetarli emas. Mazkur tadqiqot shu bo‘shliqni to‘ldirishga qaratilgan.

Tadqiqotning maqsadi — SAMR modeli asosida tashkil etilgan raqamli vositalarning 10-sinf o‘quvchilarining ingliz tilidagi og‘zaki nutq ko‘nikmalariga ta’sirini aniqlash.

Tadqiqot savollari: (1) SAMR asosida raqamli vositalardan foydalangan o‘quvchilarning og‘zaki nutq ballari an’anaviy usulda o‘qigan o‘quvchilarnikidan farq qiladimi? (2) Og‘zaki nutqning qaysi tarkibiy qismlari (ravonlik, aniqlik, lug‘at boyligi, talaffuz, o‘zaro muloqot) eng ko‘p o‘zgaradi? (3) Raqamli vositalar o‘quvchilarning gapirishga bo‘lgan motivatsiyasiga qanday ta’sir qiladi?

Gipotezalar: H1 — eksperimental guruhning keyingi test natijalari nazorat guruhidan statistik jihatdan yuqori bo‘ladi; H2 — eksperimental guruhda gapirishga motivatsiya darajasi yuqori bo‘ladi.

METODOLOGIYA. Tadqiqot 2025–2026 o‘quv yilining [__sentabr–dekabr__] oylarida 12 hafta davomida kvazi-eksperimental dizaynda («oldingi test — keyingi test», nazorat guruhi bilan) o‘tkazildi. Mustaqil o‘zgaruvchi — SAMR darajalari bo‘yicha tuzilgan raqamli vositalar tizimi; bog‘liq o‘zgaruvchi — og‘zaki nutq ko‘nikmasi balli va gapirishga motivatsiya darajasi.

Tadqiqotda [shahar/tuman]dagi [№] umumiy o‘rta ta’lim maktabining 10-sinf o‘quvchilaridan 60 nafari (15–16 yosh) ishtirok etdi. Ularning til darajasi Umumyevropa tillar bo‘yicha tavsiyalar (CEFR) shkalasida A2–B1 oralig‘ida edi [15]. Ikkita tayyor sinf tasodifiy tarzda eksperimental (n = 30) va nazorat (n = 30) guruhlariga belgilandi. Ikkala guruhda ham bir xil o‘qituvchi dars berdi. Ishtirokchilarning ota-onalaridan yozma rozilik olindi, ma’lumotlar anonimlashtirildi.

Ikkala guruhda ham amaldagi davlat ta‘lim standarti va darslik asosida haftasiga uch dars o‘tkazildi; har bir darsning 15–20 daqiqasi speaking faoliyatiga ajratildi (jami 36 dars). Nazorat guruhida speaking mashg‘ulotlari darslikdagi dialoglar, juftlikda ishlash, rolli o‘yinlar va o‘qituvchi nazoratidagi savol-javob orqali o‘tkazildi; raqamli vositalar tizimli ravishda qo‘llanilmadi. Eksperimental guruhda esa speaking faoliyati to‘rt bosqichda, har bosqich 3 hafta davomida SAMR darajalariga mos ravishda loyihalandi (1-jadval). Har yangi bosqichda avvalgi bosqich faoliyatlari saqlab qolindi, ya‘ni murakkablik ortib bordi. Faoliyatlar kommunikativ topshiriqlar tamoyillari asosida tuzildi [15].

1-jadval. Eksperimental guruhda SAMR darajalari bo‘yicha tashkil etilgan faoliyatlar

SAMR darajasi (haftalar)	Speaking faoliyati	Raqamli vosita	Kutilgan ta‘sir
Almashtirish (1–3)	Mavzuviy lug‘atni audio talaffuz bilan o‘rganish; audio dialoglarni tinglab, ovoz chiqarib takrorlash (qog‘oz kartochka va kassetaning o‘rniga)	Quizlet, tayyor audio/video dialoglar	Lug‘at faolligi, gapirishga tayyorgarlik
Kuchaytirish (4–6)	Talaffuzni mashq qilish va darhol qaytar aloqa olish; o‘z nutqini yozib olib, mezonlar ro‘yxati bo‘yicha baholash	ELSA Speak, telefon ovoz yozgichi, Google Forms	Talaffuz va aniqlik, o‘z-o‘zini baholash
Modifikatsiya (7–9)	Video monolog yozib yuborish, tengdoshlar fikri asosida qayta yozish; guruh bilan onlayn muhokama	Flip, Padlet	Ravonlik, ishlab chiqarilgan nutq hajmi
Qayta belgilash (10–12)	Chet eldagi tengdoshlar bilan virtual muloqot; maktab podkasti tayyorlash; AI suhbatdosh bilan ovozli dialog	Zoom/Meet, podkast ilovasi, AI ovozli suhbatdosh	O‘zaro muloqot, real auditoriya, motivatsiya

Oldingi va keyingi testlar CEFR darajalariga moslashtirilgan to‘rt qismli individual suhbat ko‘rinishida o‘tkazildi: (1) o‘quvchi haqida qisqa intervyu, (2) rasmni tasvirlash, (3) berilgan mavzuda monolog, (4) vaziyatli rolli o‘yin. Nutq beshta mezon bo‘yicha — ravonlik, grammatik aniqlik, lug‘at boyligi, talaffuz va o‘zaro muloqot — 0 dan 5 gacha ballda baholandi (umumiy ball 0–25) [16, 17]. Javoblar yozib olinib, ikki mustaqil baholovchi tomonidan baholandi; baholovchilar kelishuvi yuqori (ICC = 0,87).

Z. Dörnyei g‘oyalari asosida moslashtirilgan [18], gapirishga qiziqish, ishtirok etish istagi va xavotir darajasini o‘lchovchi 15 bandli besh ballik Likert shkalasidagi so‘rovnoma qo‘llanildi (Cronbach $\alpha = 0,84$).

Ma‘lumotlar SPSS 26 / jamovi dasturida qayta ishlandi. Taqsimotning normalligi Shapiro–Uilk mezoni bilan tekshirildi. Guruhlararo farqlar mustaqil tanlanmalar uchun t-mezon, guruhlar ichidagi o‘zgarishlar bog‘liq tanlanmalar uchun t-mezon yordamida baholandi; effekt hajmi Cohen d ko‘rsatkichi bilan hisoblandi va u [19] bo‘yicha talqin qilindi (0,2 — kichik, 0,5 — o‘rta, 0,8 — katta). Ahamiyatlilik darajasi $\alpha = 0,05$ deb olindi.

NATIJALAR. Oldingi test natijalariga ko‘ra, ikkala guruhning boshlang‘ich og‘zaki nutq darajasi o‘rtasida statistik farq aniqlanmadi, ya’ni guruhlar taqqoslash uchun yetarli darajada tengdosh edi (2-jadval).

Keyingi testda eksperimental guruh nazorat guruhidan 3,8 ball yuqori natija ko‘rsatdi; farq statistik jihatdan ahamiyatli bo‘lib, effekt hajmi katta bo‘ldi (2-jadval). Bu H1 gipotezasini tasdiqlaydi.

2-jadval. Guruhlararo taqqoslash (umumiy speaking balli, 0–25)

Test	Eksperimental M (SD)	Nazorat M (SD)	t (58)	p	Cohen d
Oldingi test	12,4 (2,6)	12,6 (2,8)	0,29	0,77	0,07
Keyingi test	18,9 (2,4)	15,1 (2,7)	5,76	< 0,001	1,49

Ikkala guruhda ham keyingi test natijalari oldingisidan yuqori bo‘ldi, biroq eksperimental guruhdagi o‘shish (+6,5 ball) nazorat guruhidagi o‘shishdan (+2,5 ball) deyarli ikki yarim baravar katta bo‘ldi (3-jadval).

3-jadval. Guruhlar ichida oldingi va keyingi test natijalari (bog‘liq tanlanmalar t-mezoni)

Guruh	Oldingi M (SD)	Keyingi M (SD)	O‘shish	t (29)	p
Eksperimental	12,4 (2,6)	18,9 (2,4)	+6,5	16,95	< 0,001
Nazorat	12,6 (2,8)	15,1 (2,7)	+2,5	6,85	< 0,001

Tarkibiy qismlar bo‘yicha natijalar. Mezonlar kesimida eng katta o‘shish eksperimental guruhda lug‘at boyligi va o‘zaro muloqot (har biri +1,4), shuningdek ravonlik va talaffuz (har biri +1,3) bo‘yicha kuzatildi; grammatik aniqlik bo‘yicha o‘shish nisbatan past bo‘ldi (+1,1) (4-jadval).

4-jadval. Speaking mezonlari bo‘yicha o‘rtacha ballar (0–5)

Mezon	Eksp. oldingi	Eksp. keyingi	Nazorat oldingi	Nazorat keyingi	Eksp. o‘shish	Nazorat o‘shish
Ravonlik	2,5	3,8	2,5	3,0	+1,3	+0,5
Grammatik aniqlik	2,5	3,6	2,6	3,0	+1,1	+0,4
Lug‘at boyligi	2,5	3,9	2,5	3,1	+1,4	+0,6
Talaffuz	2,4	3,7	2,5	3,0	+1,3	+0,5
O‘zaro muloqot	2,5	3,9	2,5	3,0	+1,4	+0,5
Jami (0–25)	12,4	18,9	12,6	15,1	+6,5	+2,5

Motivatsiya. So‘rovnoma natijalariga ko‘ra, eksperimental guruh o‘quvchilarining gapirishga motivatsiyasi nazorat guruhidagiga nisbatan yuqori bo‘ldi (5-jadval): $t(58) = 5,27$; $p < 0,001$; $d = 1,36$. Bu H2 gipotezasini tasdiqlaydi.

5-jadval. Gapirishga motivatsiya darajasi (1–5)

Guruh	O‘rtacha (M)	SD
Eksperimental	4,21	0,46
Nazorat	3,52	0,55

MUHOKAMA. Tadqiqot natijalari SAMR modeli asosida tizimli loyihalangan raqamli faoliyatlar o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini an’anaviy usulga qaraganda samaraliroq rivojlantirishi mumkinligini ko‘rsatdi. Muhimi, nazorat guruhida ham o‘shish

kuzatildi, ya’ni kommunikativ yondashuvning o‘zi ham foyda beradi; biroq raqamli vositalar bu o‘shishni sezilarli kuchaytirdi.

Natijalarni nazariy jihatdan quyidagicha izohlash mumkin. Birinchidan, Flip va ovoz yozgich orqali video va audio monologlarni yozish va qayta yozish o‘quvchilarning gapirish hajmini oshirdi va Swain ta’riflagan «output» jarayonini kuchaytirdi: o‘quvchi yozuvni qayta tinglab, o‘z nutqidagi kamchiliklarni payqadi [12]. Ikkinchidan, chet eldagi tengdoshlar va AI suhbatdosh bilan muloqot ma’noni kelishish imkoniyatini kengaytirdi, bu Longning o‘zaro ta’sir gipotezasiga mos keladi [13]. Uchinchidan, ELSA Speak kabi ilovalardagi darhol qaytar aloqa va Padlet’dagi tengdoshlar izohlari Vygotskiy ma’nosidagi tayanch vazifasini bajarib, o‘quvchini mustaqil gapirishga yaqinlashtirdi [14]. Mezonlar bo‘yicha eng katta o‘shish lug‘at, o‘zaro muloqot va ravonlikda kuzatilgani ham shu bilan izohlanadi: bu ko‘nikmalar ko‘p takrorlash va real muloqotga bog‘liq. Grammatik aniqlikdagi nisbatan sust o‘shish esa aniqlikni rivojlantirish uchun raqamli vositalar bilan birga o‘qituvchining aniq, maqsadli tuzatishi ham zarurligini ko‘rsatadi [10].

Motivatsiya natijalari ham gipotezaga mos keldi: ovoz yozish va tengdoshlar auditoriyasi o‘quvchining xato qilishdan qo‘rqishini kamaytirib, gapirishga tayyorligini oshirgan bo‘lishi mumkin [18]. Shu bilan birga, Hamilton va hammualliflarining ogohlantirishini inobatga olish kerak: yuqori SAMR darajasi o‘z-o‘zidan yaxshiroq natija berishini bildirmaydi [9]. Bizning tadqiqotimizda ham samaraga raqamning o‘zi emas, balki topshiriqning pedagogik tuzilishi — takroriy urinish, tengdosh qaytar aloqasi va haqiqiy auditoriya — sabab bo‘lgan ko‘rinadi. Shu sababli SAMR modelini darajalarni «ko‘tarilish» uchun emas, balki dars faoliyatlarini rejalashtirishda o‘qituvchining o‘z amaliyotini tahlil qilish vositasi sifatida qo‘llash maqsadga muvofiq.

Birinchidan, tanlanma hajmi kichik va bitta maktab bilan cheklangan, shu sababli natijalarni umumlashtirishda ehtiyot bo‘lish kerak. Ikkinchidan, tadqiqot muddati qisqa (12 hafta), yangilik effekti (novelty effect) natijaga ta’sir qilgan bo‘lishi mumkin. Uchinchidan, SAMR darajalari ketma-ket qo‘llanilgani uchun har bir darajaning alohida hissasini ajratib bo‘lmadi. To‘rtinchidan, ikkala guruhda bir xil o‘qituvchining ishlashi o‘qituvchi omilini nazorat qilgan bo‘lsa-da, uning kutilmalari natijaga ta’sir qilishi mumkin. Kelgusi tadqiqotlarda katta tanlanma, uzoqroq muddat, kechiktirilgan keyingi test va SAMR darajalarini alohida solishtiruvchi dizaynlar tavsiya etiladi.

Natijalar ingliz tili o‘qituvchilari uchun quyidagi tavsiyalarni beradi: (1) raqamli vositani tanlashdan oldin speaking maqsadini aniqlash; (2) lug‘at va talaffuz uchun almashtirish va kuchaytirish darajalaridagi oddiy vositalardan boshlash; (3) modifikatsiya darajasida yozib olish — qayta yozish — tengdoshlar fikri sikliga o‘tish; (4) imkon bo‘lsa, virtual almashinuv va AI suhbatdosh kabi qayta belgilash darajasidagi faoliyatlarni kiritish; (5) aniqlik uchun o‘qituvchi tuzatishini saqlab qolish. Internet tezligi va qurilmalar yetishmasligi sharoitida faoliyatlarni sinfda juftlikda yoki guruhda bajarish mumkin.

XULOSA. Tadqiqot natijalari SAMR modeli asosida tizimli tashkil etilgan raqamli vositalar ingliz tili darslarida o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini va gapirishga motivatsiyasini oshirishda samarali ekanini ko‘rsatdi. Eng katta o‘shish lug‘at boyligi, o‘zaro muloqot va ravonlik bo‘yicha kuzatildi, grammatik aniqlik uchun esa o‘qituvchi tuzatishi

hamon muhim. Samara texnologiyaning o‘zidan emas, balki uning topshiriq tuzilishiga mos kiritilishidan kelib chiqadi. SAMR modeli o‘qituvchiga raqamli faoliyatlarni rejalashtirish va tahlil qilishda amaliy yo‘nalish beradi. Kelgusi tadqiqotlarda yuqorida ko‘rsatilgan cheklovlarni bartaraf etish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrdagi PQ-1875-son «Chet tillarni o‘rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi qarori.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 19-maydagi PQ-5117-son «Chet tillarni o‘rganishni ommalashtirish va o‘qitish sifatini oshirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida»gi qarori.
3. Jalolov J.J. Chet til o‘qitish metodikasi. — Toshkent: O‘qituvchi, 2012.
4. Warschauer M., Healey D. Computers and language learning: an overview. *Language Teaching*, 1998, 31(2), pp. 57–71.
5. Kukulska-Hulme A., Shield L. An overview of mobile assisted language learning: from content delivery to supported collaboration and interaction. *ReCALL*, 2008, 20(3), pp. 271–289.
6. Godwin-Jones R. Using mobile technology to develop language skills and cultural understanding. *Language Learning & Technology*, 2018, 22(3), pp. 3–17.
7. Puentedura R.R. Transformation, Technology, and Education. Presentation, 2006. Hippasus.
8. Puentedura R.R. SAMR: Getting to Transformation. Hippasus, 2013. <http://www.hippasus.com/rrpweblog/>
9. Hamilton E.R., Rosenberg J.M., Akcaoglu M. The Substitution Augmentation Modification Redefinition (SAMR) model: a critical review and suggestions for its use. *TechTrends*, 2016, 60(5), pp. 433–441.
10. Thornbury S. How to Teach Speaking. — Harlow: Longman, 2005.
11. Brown G., Yule G. Teaching the Spoken Language. — Cambridge: Cambridge University Press, 1983.
12. Swain M. Communicative competence: some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. In: Gass S., Madden C. (eds.) *Input in Second Language Acquisition*. — Rowley, MA: Newbury House, 1985, pp. 235–253.
13. Long M.H. The role of the linguistic environment in second language acquisition. In: Ritchie W., Bhatia T. (eds.) *Handbook of Second Language Acquisition*. — San Diego: Academic Press, 1996, pp. 413–468.
14. Vygotsky L.S. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. — Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
15. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. 5th ed. — Harlow: Pearson, 2015.
16. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. — Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
17. Fulcher G. *Testing Second Language Speaking*. — Harlow: Pearson Longman, 2003.

18. Dörnyei Z. Motivational Strategies in the Language Classroom. — Cambridge: Cambridge University Press, 2001.

19. Cohen J. Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences. 2nd ed. — Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum, 1988.